

Lehdistötiedote 2.5.2022

Suomalaistutkimukset vahvistavat: Masennuspotilaiden hoito on tehotonta, eikä vastaa Käypä hoito suositusta

Masennuksen hoito ja hoidon saatavuus eivät ole parantuneet, vaikka aihe on ollut esillä julkisessa ja poliittisessa keskustelussa jo pitkään. Kaksi tuoretta suomalaistutkimusta antavat ajantasaisen kuvan masennuspotilaiden todellisuudesta: hoitoon pääsy kestää kohtuuttoman kauan ja hoidon vaikuttavuus on heikkoa. Merkittävä joukko masennuspotilaista sairastaa hoitoresistenttiä masennusta ja heitä hoidetaan tehottomasti vaihtamalla lääke toisensa perään. Hoito ei vastaa Käypä hoito -suositusta.

Juuri julkaistut tutkimukset selvittivät suomalaisten masennuspotilaiden hoidon laatua ja saatavuutta sekä hoitoresistentin masennuksen hoitokäytäntöjä. Tulosten mukaan masennuspotilaiden kokemus hoidon laadusta on heikko, hoitoon pääsy hidasta ja tiedonsaanti riittämätöntä.

Masennuspotilaiden ja heidän läheistensä kokemuksia masennuksen hoidosta tutkittiin helmikuussa 2022. Tutkimukseen vastasi yli 800 suomalaista masennuspotilasta ja heidän omaistaan Mielenterveyden keskusliiton ja Mielenterveysomaisten keskusliitto Finfamin rekistereistä. Sen mukaan:

- Neljännes vastanneista mainitsee kokeneensa sekä vaikeuksia hoitoon pääsystä (23 %) että puutteita hoidon tasossa (24 %) koko hoitopolkunsa ajan.
- Viidennes (22 %) kuvaa hoitonsa olleen tehotonta jossain vaiheessa sairauttaan. Vain viidesosa (20 %) vastaajista kertoo saaneensa tehokasta hoitoa koko hoitopolkunsa ajan.
- Tuloksissa korostuu alle 30-vuotiaiden joukko: vain 10 % kertoo saaneensa tehokasta ja vaikuttavaa hoitoa sairauteensa koko masennuksensa ajan.
- Mitä vaikeampi masennus, sitä kauemmin hoitoon hakeutuminen ja pääsy kestää. Lähes kolmasosa (29 %) vastanneista kertoi hoitoon hakeutumisen kestäneen yli puoli vuotta.

Kroonista, hoitoresistenttiä masennusta puolestaan tarkasteltiin Treatment resistant depression in Finland (TRIFI) -tutkimuksessa, joka on ensimmäinen laaja kansallinen rekisteritutkimus hoitoresistentistä masennuksesta Suomessa. Siinä oli mukana lähes 180 000 suomalaista masennuspotilasta viiden vuoden (2004-2016) seurantajaksolla. Sen mukaan:

- Ainakin 11 prosenttia suomalaisista masennuspotilaista sairastaa kroonista, hoitoresistenttiä masennusta.
- Heitä hoidetaan Käypä hoito -suositusten vastaisesti peräkkäisillä lääkehoidoilla, vaikka suosituksen mukaan jo toisen tehottoman lääkekokeilun jälkeen masennusta tulisi hoitaa lääkkeiden yhdistelmähoidolla tai jollain muulla hoitomuodolla. Tutkimuksen mukaan Suomessa hoidetaan hoitoresistenttiä masennusta yhdellä lääkkeellä vielä viidennellä hoitokerralla.
- Hoitoresistentin masennuksen riskiä lisäävät miessukupuoli, nuori ikä, masennuksen vakavaasteisuus sekä sairaalahoitoon johtanut masennus.

”Tilanne on huolestuttava. Masennuksen hoito on ollut keskeinen aihe julkisessa ja poliittisessa keskustelussa jo vuosia, kevään aluevaaleissakin yksi terveydenhuollon ydinkysymyksistä. Siitä huolimatta tulokset osoittavat, ettei tilanne ole kehittynyt parempaan. Suomalaisessa terveydenhuollossa tulisi parantaa hoidon saatavuutta ja yksilöllisyyttä. Nyt meillä ei ole resursseja tarkastella potilasta kokonaisuutena ja pohtia juuri hänelle parhaiten sopivia hoitomuotoja. Tällä hetkellä Käypä hoito -suosituksen mukainen hoito ei toteudu”, sanoo hoitoresistenttiä masennusta tutkinut LT. dosentti **Markku Lähteenvuo** Itä-Suomen yliopistosta.

”Masennusta sairastaa noin 5-10 % suomalaisista ja ilman tehokasta hoitoa masennus voi kroonistua, johtaa hoitoresistenttiin masennukseen ja entistä vaikeampaan hoidettavuuteen. Mielenterveyden ongelmat ovat uusi kansansairautemme, jota koronapandemia ja maailman epävakaus Ukrainan sodasta ilmastokriisiin entisestään lisäävät”, sanoo tutkija, dosentti **Saara Rannanpää** Janssen-Cilagilta.

Häpeä ja tiedon puute vaikeuttavat hoitoon hakeutumista

Masennuspotilaiden ja heidän omaistensa kokemus tiedonsaannista osoittautui tutkimuksessa riittämättömäksi. Vain puolet vastaajista koki saaneensa hoitohenkilökunnalta riittävästi tietoa masennuksesta sairautena. Myös tiedonsaanti lääkkeistä ja muista masennuksen hoitomuodoista arvioitiin puutteelliseksi. Perinteisten hoitomuotojen eli lääkkeiden ja terapian lisäksi vastaajat kokivat hyötynsä liikunnasta ja luovasta terapiasta. Myös Käypä hoito -suositus kannustaa liikuntaan yhtenä masennuksen hoitokeinoista.

Vastaajat kuvasivat sairauden vaikuttavan kaikille elämäalueille, merkittävimmin kykyyn käydä töissä ja opiskella. Myös sosiaaliset suhteet, yöuni, harrastukset ja arjen hallinta ovat koetuksella.

Omaisille on tärkeintä, että heidän sairastunut läheisensä saa riittävää ja tehokasta hoitoa oikea-aikaisesti. Tehoton masennuksen hoito lisää riskiä siihen, että masentuneita tulee lisää. Tehokas masennuksen hoito on myös keino ennaltaehkäistä lähipiiriin kuormittumista ja siten uusia sairastumisia.

”Yhä edelleen kolmannes masennukseen sairastuneita kokee häpeää hoitoon hakeutumisesta. Hoidon hyvä saatavuus ja yksilöllinen tieto eri hoitomuodoista ovat ehdottoman tärkeitä, kun tavoitellaan hoidon vaikuttavuutta ja halutaan madaltaa kynnystä sen piiriin hakeutumiseen”, sanoo viestintäpäällikkö **Sirkku Immonen** Mielenterveyden keskusliitosta.

Lisätietoa tutkimuksista

Potilastutkimuksen toteuttivat yhteistyössä Janssen-Cilag Oy, Mielenterveyden keskusliitto ja Mielenterveysomaisten keskusliitto Finfami. Siihen vastasi 816 mielenterveyspotilasta ja heidän omaistaan Mielenterveyden keskusliiton ja Finfamin rekistereistä helmikuussa 2022. Linkki tulosityhteenvedoon >>

Treatment resistant depression in Finland (TRIFI) -tutkimus on ensimmäinen laaja kansallinen rekisteritutkimus hoitoresistentistä masennuksesta Suomessa. Siinä on mukana lähes 180 000 suomalaista masennuspotilasta viiden vuoden (2004-2016) seurantajaksolla. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää hoitoresistentin masennuksen ilmaantuvuutta ja riskitekijöitä sekä käytettyjä masennuslääkehoitoja. Retrospektiivisen tutkimuksen tiedot kerättiin Hoitoilmoitusrekistereistä, Sairauspoissaolorekistereistä (KELA), Eläkerekistereistä, (KELA, ETK) ja Lääkemääräysrekistereistä (KELA). Tutkimusta rahoittivat Janssen-Cilag Oy ja Sosiaali- ja terveysministeriö.

Lisätietoja:

Yhteiskuntasuhde- ja viestintäpäällikkö Pirjo Mäenpää

Puh. 050-3466366

Sähköposti pmaenpaa@its.jnj.com

[Mitä suomalaiset masennuspotilaat ja heidän omaisensa ajattelevat masennuksen hoidon nykytilasta?](#)

[Hoitoresistentti masennus Suomessa – ilmaantuvuus, riskitekijät ja hoitonykytilasta?](#)

About the Janssen Pharmaceutical Companies of Johnson & Johnson

At Janssen, we're creating a future where disease is a thing of the past. We're the Pharmaceutical Companies of Johnson & Johnson, working tirelessly to make that future a reality for patients everywhere by fighting sickness with science, improving access with ingenuity, and healing hopelessness with heart. We focus on areas of medicine where we can make the biggest difference: Cardiovascular & Metabolism, Immunology, Infectious Diseases & Vaccines, Neuroscience, Oncology, and Pulmonary Hypertension.

Learn more at www.janssen.com. Follow us at www.twitter.com/JanssenGlobal. INSERT LEGAL ENTITY NAME is one of the Janssen Pharmaceutical Companies of Johnson & Johnson.